

Zaproszenie do udziału w międzynarodowej konferencji naukowej:
Wojtyła-Grotowski & Religijny horyzont nowoczesnego teatru i dramatu w Polsce i na świecie

W roku 2020 przypada setna rocznica urodzin Karola Wojtyły: świętego i papieża Jana Pawła II, teologa i filozofa, polityka i patrioty, a wreszcie, u zarania swojego duchowego rozwoju - artysty. Pośród wielu zapewne wydarzeń związanych z setnymi urodzinami tego wyjątkowego Polaka warto znaleźć osobne miejsce na przypomnienie jego poezji i dramatu, oraz jego idei teatralnych. Nie po to wszakże, by je upamiętnić i celebrować, lecz by je przemyśleć na nowo. Warto wykorzystać ten moment, aby w osobie artysty-kapłana dostrzec symptom i symbol ważnego dla polskiej kultury zjawiska - szeroko pojętych związków nowoczesnego teatru polskiego z religią, z chrześcijaństwem i z katolicyzmem, z innymi religiami, ale też z post-sekularyzmem i postreligijnością, oraz różnorodnymi praktykami duchowymi. W tym kontekście nie sposób nie pomyśleć o innej osobie, równie symbolicznej i symptomatycznej, stojącej zarazem obok i naprzeciw Wojtyły, jako dramaturga, performerera i teoretyka, czyli o Jerzym Grotowskim, wybitnym reformatorze teatru światowego, którego twórcza wyobraźnia wywodzi się wszak w przeważającej mierze z tych samych, esencjalnie lokalnych, romantycznych i chrześcijańskich, inspiracji. Jednak przestrzeń duchowa, która rozciąga się pomiędzy Wojtyłą a Grotowskim, nie zamyka się w granicach wyznaczonych przez te dwa nazwiska - ani historycznie, ani ideowo, ani osobowo - lecz otwiera się na dziedzictwo i na kontynuację, i na konfrontację też... A zatem: Wojtyła-Grotowski &.

Korzystając z jubileuszowej okazji, Instytut Teatralny im. Z. Raszewskiego w Warszawie organizuje międzynarodową konferencję naukową, połączoną z żywą debatą oraz warsztatem praktycznym. Odbędzie się ona w dniach **12-14 listopada 2020**, w siedzibie Instytutu. Serdecznie zapraszamy do udziału w niej.

Chcielibyśmy, aby spotkanie indywidualności z całego świata stało się okazją do odstąpienia szerokiego, ponadlokalnego kontekstu duchowego, w jakim funkcjonowały i wciąż funkcjonują, sztuka teatru oraz dramaturgia - zrodzone z inspiracji polską kulturą. Zapraszamy teatrologów i

literaturoznawców, praktyków teatru, ale również filozofów i teologów. Zależy nam na ujęciach porównawczych, bardziej teoretycznych niż historycznych; liczymy zarówno na diagnozy filozoficzne, teologiczne, religioznawcze, jak i dotyczące samej istoty sztuk performatywnych.

Wojtyła i Grotowski nie współdziałali ze sobą, nie łączyły ich środowiska ani instytucje. Jeśli zatem wybieramy te dwie wyjątkowe osoby, to po to, aby zobaczyć w ich postawie dwie propozycje nowoczesnego myślenia o teatrze - w Polsce i na świecie. A może należałoby powiedzieć: myślenia teatrem, które wychodzi z Polski w świat. Chodzi nam o teatr jako miejsce uobecniania i aktywizowania się sacrum, w odniesieniu do osób i do wspólnot, a więc o tradycję, która od Gardzienic i Węgań, od Laboratorium i Reduty, przez Wyspiańskiego i romantyków, doprowadza do barokowych i średniowiecznych misteriów. Nie chcemy jednak ograniczać się do teatru jako przedmiotu estetycznego; zależy nam też na „myśleniu teatrem”, które w XX wieku pojawiło się na gruncie ontologii, epistemologii i metafizyki w postaci kognitywnych metafor. Obaj nasi bohaterowie - Wojtyła i Grotowski - zaczęli przecież swoją życiową drogę od teatru, aby go w końcu opuścić. Fakt ten stawia przed nami pytania o granice teatralności i o to, co teatr otacza. Dlatego właśnie zestawiamy ze sobą pasterza Kościoła i nauczyciela Performera...

Inicjując refleksję nad dramatem i teatrem spod znaku „Wojtyła/Grotowski” chcielibyśmy wyznaczyć różnorodne obszary przenikania się teatralnego z religijnym. Proponujemy zatem następujące kręgi tematyczne.

Horyzont:

- religia (teologia i religioznawstwo oraz zjawiska parareligijne)
- filozofia (nurt i osobowości filozofii XX wieku)
- społeczeństwo (socjologia i antropologia; wspólnota, polityka)
- osoba (antropologia i psychologia, podmiot, psychoterapia)

Esencja:

- sztuka (odrębność, jedność i wielość sztuk)
- tradycje i perspektywy dramatu/teatru (estetyczne i pozaartystyczne)
- literatura i język (teoria i pragmatyka; poezja, mowa)
- techniki performatywne (praca warsztatowa, badanie a praktykowanie)

Dramatyczne metafory:

- w filozofii i teologii XX wieku
- w psychologii i psychoterapii

- w naukach społecznych
- w estetyce i w krytyce artystycznej

Dystanse i sąsiedztwa:

- historia/historiografia polska i obca
- dialog/konflikt międzyreligijny
- wspólne/odmienne tradycje artystyczne
- kultura ludowa, kultura archaiczna i kultura popularna

Konferencji będą towarzyszyć warsztaty, nawiązujące do „teatru esencji”, do scenicznych form „ubogich”, inspirowanych metodami pracy jednocześnie ze słowem i z ruchem. Chodzi o odstąpienie i praktyczne zbadanie twórczej kontynuacji tego nurtu w teatrze współczesnym.

Czekamy na Państwa propozycje wystąpień w formie kilkuzdaniowego abstraktu do 15 czerwca. Propozycje prosimy przysyłać na adres pomysłodawcy i kuratora konferencji, prof. Artura Grabowskiego (Uniwersytet Jagielloński): art.grabowski@uj.edu.pl. Organizatorzy pokrywają koszty podróży i zakwaterowania osób wygłaszających referaty (jeśli nie zrobią tego ich rodzime instytucje), zapewniają tłumaczenie symultaniczne z języka angielskiego, oraz przewidują publikację wybranych wystąpień w formie książkowej.

